

Изази Суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ за годину
ф. 6, за по године ф. 3,
за четврт године ф. 1 и
50 новчића.За АУСТРО-УГАРСКУ
за годину ф. 6, за по год.
ф. 3, за четврт године ф.
1 и 50 новчића.За СРБИЈУ за годину
ф. 7 за друге земље ф. 8.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се у
плаћеним писмима непо-
средно администрацији „Гл.
Црногорца“ на Цетиње, а
може се и картом упут-
ником на пошту у Котор.
Донеси шаљу се уредниш-
тву. Рукописи се невраћају.За огласе плаћа се од
реда 5 новч. За огласе веће
и на дуже вријеме мање.

Телеграми „Гл. Црногорца“.

ГРАХОВО, 3. Септембра: Књаз с војском дошао јуче под Билеће и опколио га. Динас су топови намјештени. Војвода Вукотић стоји с војском на Крстацу и држи Дугу у заједници, а од стране Никшића ушао је један дио војске с топовима, да бомбардира у њој фортице Пресеку, Ноздре и Злоступ, које су врло јаке. Књазу сустигле многобројне и са свих страна честитке за освојење Никшића.

Бечки „Кореспонденц-биро“ јавља:

ЦАРИГРАД, 30. Августа: Артиљеријски бој траје код Плијевне, а код Шипке пушкарање и канонада. Сулејман шаље на габровски пут уходне чете. Руске силе збијају се код Бијеле (?) Инглешки конзуро Фаусет опуномоћен дијелити помоћ Бугарима и Мусломанима, дошао до Шипке. У Једрену 57 Бугара објешени (!)

ПЕТРОГРАД, 31. Августа. Званично: Руси код Плијевне освојили у уторник три опкопа и велики опкоп Главицу. Губитци руски знатни. Сјутрадан настављена канонада.

ПОРАДИМ, 1. Септембра. Званично: Турци код Плијевне пет пута јуришаше бијесно на лијево руско крило; Скобелев одби сваки јуриш. У шестом јуришу заузеше Турци позиције, што их дан прије изгубише. Рушчучка колона скупљена на новим позицијама по дана иза ријеке Црног-Лома, на коме стоје Турци.

Цетиње, 4. Септембра.

Оборивши наше војсководство главну запријеку на вратима од Херцеговине, није се ни часа задржало, да почива на стеченијем лавор-вијенцима, него је устало одма, да се постигнутијем успјехом што прије окористи те да се даље спушти у уну-

трашњост исте покрајине, за коју Књаз-ослободитељ још у почетки рата рече: »Херцеговина мора слободна бити«. Прве запријеке, које томе продирњу стајаху на путу, јесу четирџи куле у кланцу Дуги, Пресека, Ноздре, Одина-пољана и Злоступ. Док се тврда Дуга неочишти од ових турских кула, није обезбијеђен ни посјед Никшића: Дуга је господар никшићке висоравни; зато је сасвијем пољатно, што је наше војсководство своју позорност одмах окренуло на овај задатак, који је већ у толико успјео што су дужке куле веће са свих страна опкољене, те се редом бомбардују. Још у почетку овогодишње наше офензиве, бијаше Крстац ново утврђен и нашом војском посједнут, док је сад један дио опсадне војске од Никшића ушао у Дугу, те сад потискује турске посаде у дужкијем кулама према Крстацу. Ове посаде немају никуда узмаћи, те их чека судбина њихова гоме Никшића, што је тијем очевидније, што куле, и ако су по себи врло тврде и по најновијем начину саграђене, немогу дуго одолијевати снази нашега поновљенога и појачаног топиштва.

И ако сеје Дуга морала што снажније форирати, то је Свијетлом нашем Књазу-војсковођи опет преостало довољно силе, да уједно предузме и друго подухеће, спустивши се низ Бијане к Билећу, које је и одма опкољено. Јуче 3. о. м. бијаху батерије веће намјештене те и бомбардовање отпочело. И у колико познајемо Билеће, и ако је оно једна од нових турских тврђавских грађевина, мислимо, да се неће моћи дуго опирати нашој сили. Подом пак Билећа, пада од себе и Метовија, те се отвора пут нашој војсци равно до Требиња и до Мостара. Ове године промијењена је наша војна тактика у толико, што се необилазе и неостављају за леђима непријатељска утврђења, која продирној војсци могу вазда бити од непријатеља и напасти.

Пива, односно Горанско, биће без сумње посао нашега одјелења, дјелујућег у Дуги, ако не онога, што је у Језерима разбило нека дан Хафис-пашу. Ако се обитни оно, што од туд за сад дознајемо по чувању, онда је слободно и тамошње одјелење, под Пејовићом и Социћом расположиво те ће се и употребити за предузећа у Херцеговини.

Са бугарског бојишта нема никакве особите новости. Толико тек знамо, да до 1. о. м. небијаху Руси прешли у офензиву, што неће ни бити, док сва појачања небуду на мјесту.

Освојење Никшића.

О паду Никшића добили смо телеграфским путем ове потанкости, које и саопштавамо, док нам стигне потпуни извјештај о том сјајном дјелу нашега оружја:

Посљедњи два дана, четвртак и петак, 25. и 26. Августа, узео наша војска на јуриш и посљедњи шанац са двијем кулама пред самијем градом. Тако бише сви Турци сабијени у варош и у град. Они су виђели, да је дошао час, ће ће Црногорци јуришати на град и на варош и да би ту могли сви изгинути. А и без јуриша били би Турци пропади, јер наши топови бијаху им се сасвијем близу примакли, с тијем прије, што им бијаше веће и дебље понестало. Видећи се они у толикој стисци, зором у суботу дигоме на градској кули бијелу заставу. За тијем одма изађе из града његов заповједник Скендер-бег (М.ћар) са батаљоним командиром и са више официра, те изјави Његовој Свјетлости Књазу, да је принуђен предати Му град. Свијетли Књаз тржаше »безусловиу предају«, пошто турски заповједници без оклијевања пристадоше. За тијем изађе из града сва посада и положи оружје к ногама Његове Свјетлости И пошто сви предадоше оружје. Св.

Књаз великодушно им га поврне, као »јунацима, који су до скрајности бранили Царев град«. У исто вријеме дође и депутација варошана, која изјави Св. Књазу, да му се и варош предаје »на милост и немилост«. Св. Књаз и њима великодушно поклати оружје. Ни зам тај час остави град и пошто га Господир милостив »пусти на слободу«, оде одмах пут Метовије, а наша војска уђе у град и у варош. Љекари »црвенога крета« преузеше одмах турску болницу, која бијаше пуна рањеника и болника, но у нагорем стању. Сјутрадан, у кеђељу, бијаху сви дућани отворени, ред и мир повуда, као да се је посада обичнијем начином промијенила. Турци охоче с Црногорцима као пријатељи. Истога дана по подне свечани улазак Њег. Свјетлости, Књазу у град уз пратњу музике, грување топова и клицке војске. Турци сусретаху Св. Књазу благодарношћу и благослови-ма за његову великодушност.

Ратне вијести.

»Дали Њус« донесе од свога посебнога дописника о посљедњем, трећем боју код Плијевне следеће брзојазно извјешће из Порадима од 19. Августа:

»Управо сада бије се трећа битка код Плијевне. Јутрос у 8 сати ударише Турци бијесно на руске позиције, а услед тога настаде љута битка, ваљда највећа у овом рату. Турци изађоше прије неколико времена један или два пута некако бојазљиво на рекогносцирање, те се коњаништво незнатно потукло. То је код њих риједка ствар. За вријеме, док је ударано на Шипкин прелаз, учинише Турци овђе демонстрацију, која је Русе на опрезу држала, ал није имала другог значаја. Чинило се је посве стално, да Турци ненамјеравају овђе ударити, а једнако се је чинило сигурно, да се Руси прије неколико дана нијесу осјећали доста јаким, да се лате офензиве.

Око 8 сати чуо сам мукао, неразговјетан шум, који је био сличнији гласу кад коња муке натјерају да удари ногом, него ли грувању топова из даљине. Ипак бијаше оно глас топова, јер за неколико

ПОДЛИСТАК.

Кула Баја Пивљанина.

(Легенда из XVII-а вијека).

Сијевао Ј. Сундечић.

„Amor fa bello — persin l' avello“.

Aleardo Aleardi.

(Продужење).

Сгода стигла. . . . —

Осман-беже,

Немилице народ стеже.
У народу што год има,
То на силу бег отима:
Све до голе душе свлачи. . . .
А ко не да? — тога тлачи;
А ко нема? — имат мора,
Ил' му на ало свиће зора. . . .

Бије, беже, пеује дави,
Па п русој прјети глави. . . .
Уждит влаху посред паса;
Ножем влаха скинут с гласа;
На колац га жива набит;
Под нокте му клинцезабит;
За репове коњама везат;
Уши или нос одрезат;
Чапру на мјех с њега смакнут:
О грану га где замакнут:
Све је бегу ка' од шале:
То, — све су му игре мале. . . .
Гледећи их — бег се слади,
Брке суче, браду глади. . . .
Раја цичи, виче: »Аман! . . .«

Бег уз посмјех враћа: »заман! . . .«
— Немој беже! — »Кољ'те слуге! . . .«
Бег одвргне ка' од руге. —
Тако раја сноси, страда:
Мре од мука, мре од јада;
Гола, боса, гладна, жедна:
Б'једна, Боже! — б'једна! . . . б'једна! . . .

Бајо слуша, Бајо гледа:
Мироват му срце не да;
Из очију гњев му кипи,
Из погледа ватра сипи:
Па кад беже једног пута,
Попут риса гладна, љута,
Злостављао тужну рају;
Узаврела крв у Бају:
Из кубуре он потега',
Те сгодио сјетна бега
Посред чела, међу очи,
Да ни писне, ни да крочи,
Ни Алаха да спомене,
Пре но на суд предањ крене. —

Око бега мртва, хладна,
Смрзнуле се слуге клете,
Саме мртве, — не знају га
Ни да жале, ни да свете. . . .
Мало пријед, часак тили,
Вукови су они били;
Ко би смјео на свјет ови,
Р'јеч пред њима да прослови:
Зље би икад више треба
Само једне мрве леба. . . .
А сад као тенци прави,
Уражњени туна стоје:
Сваки својој грдној глави
Препао се, е се боје,
Да их раја плаовита
За сар'јехе не ушита. —

У забуну такој слуга,
С њеколико вјерних друга,
И с Милицом зороликом
Својим златом, својом дицом,
С том брђанком — ка' дворјанком,
Б'јелом гојном, стасном, танком,
Лакокретном као тицом,
Тек под вјенцом невјестицом:
Уграбио Бајо гору,
Здраво сиша' к сињу мору;
Сиша' к мору, — не погину,
Ни обуће с ногу скино:
Стао купит храбру чету,
Храбру чету — на освету,
Да жа' враћа за срамоту
Проклетоме турском коту. —

С Уне р'јеке валовите,
До Ситнице жаловите:
Доширао Бајо свуда,
Од турака градећ чуда. —
Искао би броја заман
Беговима и агама,
Што утаман — слаше: »аман! . . .«
Бајовијем пред ногама.
Кога стиже или вата:
Зар му штеди Бајо врата? . . .
Зар му штеди танких кула? . . .
Зар му жали дилбер-була? . . .
Он је соко, — а другови
Тићи су му соколови. . . .
С таким вођом, чета така
Спрштила би о-се пака';
Негмо л' не би турке била,
До под нокте устарила. . . .
Глас што пукни: »ето Баја! . . .«
Настала би крупна граја,
Ка' да с неба гром се ори:

Све у пепел да претвори. —
Стари Новак и Грујица,
Мрки Станко Сочивица,
Арамбаша Лимун жути,
Кршикала Перо љути:
Бјеху страшни; ал' од Баја
Турцим бјеше грђег ваја,
Тежих мука, живљих јада,
И злих срећа из ненада. —

Дуго Бајо чету води,
Рају тјеша и слободи
Ње крвника, њених злица,
И до кости изјелица. —
Као ора' врх тимора:
Он на бр'јегу изнад мора,
Гр'једо свије — кулу танку,
На ударцу подневданку;
Танку кулу, вај! што сада
Призор ни је ужас-јада;
Црни призор прошле доби,
Црњи призор наше коби,
Којом све ни пада гине;
Нам остају развалине. —
Оглен Бајо излетао,
Ка' из логџе лав на борбу;
Амо опет дол'јетао,
Не — на себи носећ корбу:
Него ув'јек пуних шака
Пуста пл'јена од турака;
Ув'јек с главом њекојега
Сална аге или бега. —

(Продужиће се).

часова чуо се је штропот све то већма и разговјетније. Кад погледамо према низким брежуљцима код Плијевне, ошаму иза њих бједим, — топиштво бијаше се већ својски посла лагало. Од Порадима до крајњег нашег фронта има једва каквих пет миља. Колико сам могао ошамути, несудјелују Румуни с Русима особито добро. Прије неколико дана мремјестно је генерал Зотов војеку на десном крилу, а тим је румунска пуковнија остала посве паложена. О премјештању обавијестио је заповједника пуковније, но румунски пуковник одговори, да нема прилати заповједи од генерала Зотова.

Кад је јутрос бој почео, мислио је свако, да се ради само о демонстрацији овје у средину. Ја одјаших према Пелишату и сретох на путу велике хрпе Бугари, који су испред долазећих Турака равно бјежали према фронту руске војске, други пак долазили из села Пелишата. Народ натоварио је све, што је могао, на кола, на којима су сједили и жене и деца. Мушкарци ћераху стоку пред колима и узали. За неколико часова прећох равнину између Порадима и Пелишата, по којој расте много кукуруза и вина, те опазим одма неколико кола, која се враћају с рањеницима. Десно од Пелишата стајала је руска једна батерија, те бацала картече, који су преко брежуљака падали те онђе пуцали на мјеста где је по мом суду морала стајати једна редута. То бијаше врло чудновато. Ако су Руси пуцали у властиту редуту, то бијаше или ужасна погрешка или су пак пуцали у њу због тога, што су негу Турци међутим узели.

Преплашен одјаших брзо напријед к бријезуљку лијево од Пелишата, с кога се је могло виђети бојиште. Ја стајих на крајњем лијевој руском крилу и на крајњој тачки фронта. Од тачке, где је стајала руска редута, која се додеше није виђела, лежи подругу маљу десно село Жгалице, у ком бијаше срединште. Пред срединштем бијаше још једна друга редута и ред обкопа. Земљиште диже се помало те су Турци господовали над руским позицијама с оних мјеста, која су напредујућ узели. Руску редуту, миљу далеко од Пелишата, узеше Турци рано. Руско лијево крило потиснуто је натраг у Пелишат: пред тим мјестом изкопани су били обкопи и посједнути војеком.

Бој поче сада врло озбиљно. Бјесно је читав сат, док смо чули први топ. Међутим узеше Турци прву редуту, Руси им ју опет отеше, а након ју изгубише. Небијих ни пет минута горе, кад се по бријезуљку испред фронта поче нешто прити, као да се вуче по видокругу црна пруга. Што бијаше оно? Ми наперисмо онамо стакала те опазисмо, да је оно непријатељ. Узев редуту иза оне тачке спремао се је, да ће ударити на руско срединште. Нити један час није трајао и Турци почеше као да ће силазити с бријежуљака с десне наше стране те као да хоће, да лијево наше крило проћерају из Пелишата. С десне стране села постављена батерија узмакну на то какве четврт миље стаде одостраг. За кратак час почеше Турци збиља силазити с бријежуљака против нас, по полатану и без пуцања те не у гомилама, већ размјештени, тако дођоше какве пол миље напријед, будући је руско топиштво на њих жестоко пуцало.

Ватра рускога цјешачтва приближавала се је сада бријезуљку и Турци, који су настојали, да се у редове склопе, љуто су од ње страдали. Ударац бијаше сада наперен на лијевој страни на утврде на врху бријезуљака на по пута између Пелишата и Жгалица. Један час нијесмо виђели Турака, док су били у једном кланчићу; из руски утврђења сипало је само зрње на напредујуће Турке. За каква четврт сата виђесмо је Турци узмичу и носе своје рањенике. Чинило се је, да им никак није јоште доста.

Ободрени, што су узели редуту, те мислећ, да ће и ову линију моћи узети, стадоше опет у редове, чим су испред руске ватре узмакнули, тејуриваше опет напријед. Сада поче текар жестоко бој. Страна бријезуљка, на којој стоје утврде, бијаше управо прекрива мртвацима. Битка немомаше већ бити љуба и Турци су опет натраг бачени. Човјек већи скоро ни вјеровао, ал је жива истина, да су и опет ударили напријед. Ми, који смо гледали прве двије навале, морали смо држати ту трећу навалу поманим бјенилом, пошто руска ватра није ни часа престала, а руски се редови нису ни један пут макули. Знали смо и то, да су одостраг стајале резерве, које би одмах Русима помогле, ако би се редови почели губити.

Поклољ је настављен, ал је трајао само један час. Турци, сасвијем сатрвени и скоро пуцајућ, повукоше се натраг,

ал узеше собом рањенике, паче и много мртвијех. Редуту су јоште држали, те су у њу узмакну у намери, да ју одрже, ал им Руси неодоше дуго у њој остати. Навала на редуту у средину огаде без успјеха као и настрај на утврде на лијевој руском крилу. Руси су ћерали Турке ужасном ватром; напосок удари шест сатнија бајунегом на њ, те их изтјер јуришем из редута. У 4 сата узмичу су Турци свиђе. Руси посједише опет читаву прву своју позицију и ћераше оном тога Турке кољаништом. У том боју бијаше каквијех 20.000 Руса. Они су погубили каквијех 500 људи, Турци пак 2000.

О бојевима на Шинки саопштава дописник „Дели Њуса“ овај извјештај писан 12. Августа:

(Сврлетак).

Одмах чим други дан свану, Руси ударише, да се ослободе од нападања турскијех батерија и туркијех позиција на врховима планине у десном свом крилу. Бугарски селаци послужили су при том рускијем четама врло добро, носећи воду од страга до првијех бојијех редова, при чем су морали пролазити путем који су Турци из пушака посипали.

Битка снурише се све више у долини и од 9 дивизије напријед послана појачења отимиху све више земљишта. У 9 сати стиже Драгомиров са двије пуковније 2 бригаде своје дивизије. Остави једну, Житомирску, код хана као резерву а с другом упути се уз цесту к првој позицији. Ту небијаше блати нити оклијевати, већ је ваљало проћи опасном цестом; јер дубоком и провалијама растрганом долином с лијево стране није се могло напријед, оном тога су пак башибозаци око ње облијегали. Кад су војници Житомирске пуковније после онуда пролазили, погубили су много; јер су Турци пуцали на њих из двије заклоњене позиције. Чете, узев се на главицу, морале су уредити и стиснуте чекати, док их буду требали.

У долини читаво прије подне стајаше прасак пушака. Турци ојећаху, да су у заклоњенијем својем положајима у шуми врло јаки и сигурни, те очито намерени да лијево своје крило потисну напријед, да линију прећу онђе, где је најјачи, како би Русима зашли за леђа. У осталом таласала се борба у долини између тачко ахо. У 11. ура пред подне бијашу се Руси већ увалили у шуму на оброку, који су Турци држали, прешав отворену долину, покриту мртвијема и рањенијема. Овје пословаху посиоци амбулација дивизијем начином, примачућ рањене и подносили их испред ватре. Многи су их за цијело сами рањени. Али Руси морадоше на скоро узмакнути, јер их Турци потискоше натраг. При том показаше руски егзијелци велику вјештину, тражећ и уногребљујући заклоње. Но за то стајашу чете Манске пуковније у отвореној ватри као код маневра, те тако и погубише овога дана највише. Све страхоте шумске борбе ту су се виђале; из густе шуме чуло се је праскање пушака, бијесна вика борећих се и јукање рањенијех.

Будући да је битка у долини једнако неодлучно трајала, Форбес упути се у 11 сати на висину, где су стајали генерали. Овје брујаше зрње понут роја стрелова. Једно зрно рани генерала Драгомирова у лијево кољено, те га морадоше натраг одијети.

Будући да није пошто за руком, обронак, који су Турци држали, освојити нисамо с чела, биде два батаљона житомирске пуковније послана, да ударе на десни кут турскога положаја. По сатнијама упути се онд бијелим прво отворене долине, али брзком топови, које су Турци послали на највишијем главцима, докора их посуше ватром. Тако погубише много већ идући напријед. Сасвијем тим продријеше у шуму. Руско топиштво олакшало им је задаћу, пуцајућ прије у шуму, али морадоше сада ватру обуставити, да небије самије својих људи. И опет требаше да ради само пушка и бајунет. Сада бијаше наступила криза битке. Жестока борба у прочељу и на боку потраја више од уре; бијаше очевидно, да су Руси корак по корак напредовали, Турци узмакоше брзку батерију на десном војеном крилу — знак, да је већ била у опасности. На скоро угледа се у тај примјер и батерија на лијевој крилу, будући да су егзијелци и Манска пуковнија и онђе већ били главице освојили. Остала је још само средња висина турске позиције. Нека још пође

за руком ову заузеги, онда јечитав десни бок руски од опасности избављен.

Битка напнијаше се к одлучи и на руској страни владаше највећа узрујаност. Житомирска пуковнија напредујућ против турској позицији, бијаше двије сатније ставила као резерву. Генерал Радечки главом пред једну, пуковник пуковније пред другу и тако их поведоше на поље да ударе. Свијест, да их води сам врховни заповједник, охрабри чете одушевљењем. Њихово кличење хура! надгласи прасак пушака, јуришећ прелетише преко долине, те ударише на шумом обрашћени обронак, на којем су Турци стајали.

Сада узеше се свијех страна јуришати против средњој височини. Руси пресеклише преобране, које су турци били од клата напанили, те ударише бајунегам. Њихови извјестији громовито побједничко кличење Руса, да су они читаву височину од Турака очистили и позицију освојили. Бијаше то у 2 уре послје подне. Али Турци неодоше јоште, да су потучени. Они ударише опет из долине одоздо јуришом на височину, да је опет заузму али биде сузбити. У 3 сата послје подне оканише се својих покушаја за овај дан и ватра пушака као и топова напосок замукну.

Но Радечки одлучи ковати гвожђе, док је још било вруће. Он закључи, да се покуша, узети позиције пред руским фронтом према селу Шинки, у којима су се Турци први дан боја били угвијездили. Подлека пуковнија би позвана из резерве, те се синути, да навали, заштићена јаком ватром топова из рускијех батерија на околу позицији на Николајеву брду. И та навала успје и тијем Радечки разиштри си поље на прочељу као и с бока. Дашто да ће Турци навалу сјутра ваљда с обје стране обновили. Глас је, да они продире такођер ускијем и тешкијем кланцем на истоку од Шинки, који се зове Тинуриском пољаном и који води у Тујавну, али је велики кнез одремно једну бригаду онамо, а и даље иду појачења овамо.

Овај час стиже овамо прва бригада 14 дивизије. Радечки је сада опасни обруч, којим су му бокони били опасани, продумао. Он се узда, да ће височине уздржати, па ће јамачно и моћи. Додуше сва опасност још није прошла, али је подложај сада јасан и једноставан.

Турске чете, што су до сада биле у боју, бијашу готово сам низам, добро увјежбана редовите чете, које су се и јуначки бориле. Руси су само мало Турака заробили. Како ја судим, Руси је данас остало што мртвијех што рањенијех 1500, велик број према незнатној сили, која је била у боју. Турци су данас изгубили може бити мање; али прећашњијех дана кад су напали, мора да су они оштрашно много изгубили.

Руски леџинци раде уз погубељ живота с пожртвовањем на најпогубнијем мјестима. Ја сам се дивно њиховој вјештини и њихову миру, као и њиховој бризи за рањене, којим су врела лица прали воде и хране додавали. При том звиздаше зрње по-завојшту, за које се није могло наћи заклоњена мјеста и једнога од рањенијех удари зрно код завјања изнова.

Форбес јавља даље из рускога главнога стана из Горњег студена 25. Авг.

Јашећи из Шинке ноћу натраг суретом измјенили појачења, која гитаху к Шинки. Јашећи читаву ноћ и читав дан без окријења и сна, ја сам прије стигао од побјочника, које је велики кнез нацело, да добије непосредно извјешће са бојишта, будући да заповиједјући генерали немју када телеграфички потанко извјешћивати. Кад сам неке потанкости некијем частничким царскога шгона приоблио, јави генерал Игњатијев цару о мојој присусности, те ме западе част, да Њ. Величанство емједох приступити. Цар увјераваше, да ће све учинити, да се његови храбри војници подупру, него тако да ће им се доставити храна, коју врло требају. Како Њ. Величанство живи једноставно, види човјек на први поглед. Поим мислима код Вимблдона (у Инглешкој) видио сам ја многе шторе нижијех частника, који су бити много разкошњије уређени, него што је шатор цара свијех Руса. Позадије прими ме и велики кнез врховни заповједник, којег такођер обшрно извјестих.

Из Букарешта јавио је Форбес „Дели Њусу“ напосок 14. Августа: „Још увијек бијесни бој у Шинкију клинцу. Данас је опет обновио, но Радечки држи се јуначки на мјесту. Турци ће може бити покушати, да Русима учине што већијех неприлика, удари на њихове позиције из десном и лијевој боку. Тако је и Махмед Али-паша покушао, да ступи напријед против цесаревћу. Али ја остајем при својем, да је Шинкија кланец, који

сада држи генерал Радечки, подпуно сигуран и да ће Сулејман-паша, чим неможе да један дн своје војске противне другијем клинцем — дали може другијем клинцем проћи, мени није познато — читаво своју војску уништити, ако с њом овако буде против Шинкијем пећинама јуришао.

О „Асори-Шефкету“, турској оклопачи, што је код Сухумкале разбио руски ратни параброд „Константин“ јавља „Руски Мир“ ово: „Константин“, под заповједи капетана Јосиповића, разбио турску оклопачу управ за вријеме помрачења мјесеца. Ову турску грдосију распрштао је он помоћу трију лагуна од широкости. „Асори Шефкет“ саграђен је у Француској г. 1868. по налогу минискога вице-краља. Бијаше дуг 217, широк 41½ а дубок 16 стопа. Тежине имао је 2079 бачава. Машина бијаше 300 коњскијех сила јака. На њем је било 219 људи. Оклопи изнад воде бијашу дебели 5-9 палаца а под водом 4 палаца. Кров му је био такођер оклопљен. Оружан бијаше са једном батеријом армстронгових топова (120 фунта) од 4—7 палаца. У кули стајаше један армстронгов топ (300 фун.) од 9 палаца. Заповједник „Константина“ причао је о том случају дописнику „Голоса“ ово: Ноћу од 23.—24. Августа намерих употребити помрачење мјесеца за један излет. Примакнем се под Сухум и послух све моје миновосне лађе у пристаниште, да ту нападну турску фрегату. Три од њих дођоше са свијем близо непријатељу, који стајаше сасвијем спокојно неограничени се, на наше удивљење нити каквијем гредама ни ланцима. На узик страже: „ко је то?“, одговори поручик Писаревски, од прилике као и Дубасов: „Сизим Адам“ и хћеде истом да нападне непријатеља, кад али набаса на турски чамац са 12 весала, који се управ хћеде отиснути. Четири човјека нашега миновосна небијашу своје оружје спремили и Турци се почеше бранити са веселима. Од једнога првијех удараца бијаше Писаревски погођен по глави те паде у воду. Један морнар пограби га за ногу и трубаше се, да га дигне из воде; но један од непријатеља бијаше га захватио са куком и настојаше, да га к себи одвуче. На то опали наш морнар пет пута свој револвер, убије противника и ослободи Писаревскога. То се све догоди у једном часу. За вријеме тога боја пође за руком другијем лагунама, подметнути своје лагуна, који сви упалише и на оклопачи настаде неопишана забуна, јер брод поче тако завагивати, да људи стадоше с њега у воду скакати. Свак се хћаше спасти бјегством. Са бријега (који бијаше 200 хвати далеко) просу се громовита топовска и пушчана ватра, без да нам нанесе икаква вреда. Сви наши миновосци стиглоше „Константина“, само позостаде „Чесма“, за да види конач дјелу. И тек кад се увјери, да се турска фрегата изврнула и да њезина посада екаче у воду, да се спасе пливајући на бријег, врну се и „Чесма“ и одједрисмо правцем Севастопоља.

ЦЕТИЊЕ 4. Септембра. — Данас у 2 сата по подне стиглоше здраво на Цетиње Њихове Свјетлости Књагинња са Књазом Наследником, пошто су неколико дана пробораили у Чеву, родном мјесту Њезине Свјетлости. Пут у Никшић није настављен зато, што је у главном стану изненадно промијењена оперативна основа, те што је сва наша војска под личном управом Њ. Свјетлости Књаза кренула одма пут Херцеговине.

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛ. ЦРНОГОРЦА“.

ХАДЕНШАФТ 1. Августа: Честитамо нашим храбрим братом и славним побједитељем на поразу турске тираније у Никшићу.

Випавски Народњаци.

ЦЕТИЊЕ 4. Августа 10 сати у вече:

Овај час стиже вијест, да је узето Билеће и Пресјека (у Дуги).

У државној штампарији.